

૧. દરેક પ્રશ્નનો [a] અથવા [a(i)] અને [a(ii)] જ લખવાના રહેશે.
 ૨. પ્રશ્ન : ૧[a] અથવા ૧[a(i)] અને ૧[a(ii)] તથા ૨[a] અથવા ૨[a(i)] અને ૨[a(ii)] ના 14 માર્ક્સ ના બદલે ૧૮ માર્ક્સ રહેશે.
 ૩. પ્રશ્ન : ૩[a] અથવા ૩[a(i)] અને ૩[a(ii)] તથા ૪[a] અથવા ૪[a(i)] અને ૪[a(ii)] ના 14 માર્ક્સ ના બદલે ૧૭ માર્ક્સ રહેશે.
 ૪. દરેક પ્રશ્નનો પ્રશ્ન નં ૧(b), પ્રશ્ન નં ૨(b), પ્રશ્ન નં ૩(b) તથા પ્રશ્ન નં ૪(b) (ટુંકા પ્રશ્નો) વિદ્યાર્થીએ લખવાના નથી.

- પ્રશ્ન -1 (અ)કામદાર ગેરહાજરી નોઅર્થ આપી કારણો,અસરો અને ઉપાયો વિગતે સમજાવો (14)
 અથવા
 પ્રશ્ન -1 (અ) ઔદ્યોગીકરણનો ઇતિહાસ સમજાવો (07)
 પ્રશ્ન -1 (અ) ભારત માં મજૂરો ની આર્થિક અને સામાજિક સમસ્યા સમજાવો (07)
 પ્રશ્ન-1 (બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના એક વાક્યો માં જવાબ આપો (છ માંથી કોઈ પણ ચાર) (04)
 (1) ભારત માં મજૂર ચળવળ નો પ્રથમ તબક્કો કયો ગણાય છે ?
 (a) 1870 થી 1913 (b) 1890 થી 1913
 (C) 1882 થી 1890 (d) 1870 થી 1920
 (2) નીચે ના માંથી ઔદ્યોગીકરણ એટલે શું ?
 (b) યાંત્રીકરણ (b) મુડીનો નિરંતર વિકાસ
 (C) અ અને બ બન્ને (d) ઉપરોક્ત માંથી એકપણ નહી
 (3) ક્યાં સમય માં ભારતીય કાપડ અને મસાલાની નિકાસ થતી હતી
 (a) મુગલકાલીન સમય (b) અંગ્રેજ કાળ
 (C) પ્રાચીન કાળ (d) ઉપરોક્ત માંથી એકપણ નહી
 (4) " દીનબંધુ" નામનું સામાયિક કોણે શરુ કર્યુ હતું ?
 (a) ગાંધીજી (b) જવાહરલાલ નેહરુ
 (C) એન.એમ.લોખંડે (d) સંજય પી .ઠાકર
 (5) મજૂર મંડળ કાયદો ક્યારે અસ્તિત્વ માં આવ્યો ?
 (a) ઈ.સ. 1927 (b) ઈ. સ.1923
 (C) ઈ.સ. 1924 (d) ઈ.સ. 1926
 (6) કામદાર ગેરહાજરી ને કારણે નીચેના માંથી કઈ પરિસ્થિતિ ઉદભવે છે ?
 (a) ઉત્પાદન માં ઘટાડો (b) માલ બગાડ
 (C) ઉત્પાદકતા માં ઘટડો (d) ઉપરોક્ત બધાજ
- પ્રશ્ન -2 (અ) ઔદ્યોગીકસંબંધ ની વ્યાખ્યા આપી પડકારો અને હેતુ અને મહત્વ વિષે સમજાવો (14)
 અથવા
 પ્રશ્ન -2 (અ) તાળાબંદી અને લે-ઓફ વિશે નોંધ લખો (07)
 પ્રશ્ન -2 (અ)ઔદ્યોગીક સંબંધો નો અર્થ આપી મહત્વ સમજાવો (07)
 પ્રશ્ન-2 (બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના એક વાક્યો માં જવાબ આપો (છ માંથી કોઈ પણ ચાર) (04)
 (1) સોદાગીરી માત્ર વેતન અને કાર્ય પરિસ્થિતિ સુધારાનું -----નથી
 (a) સાધન (b) સાધ્ય (C) કળા (d) ઉપરોક્ત એક પણ નહી

(2) ઔદ્યોગીક ઝઘડા ને કારણે મજૂરો પર કેવી અસર પડે છે ?

(a) કાર્યક્ષમતા પર (b) એકતા માં ઘટાડો

(c) જાનહાની (d) ઉપરોક્ત બધાજ

(3) ઔદ્યોગીક ઝઘડા નું બિન આર્થિક કારણ કયું છે ?

(a) મજૂર સંઘ ની માન્યતા (b) બોનસ

(c) કામની પરિસ્થિતિ (d) વેતન

(4) તાળાબંદી એટલે શું ?

(a) નોકરી નું સ્થળ બંધ રાખવું (b) કામમોક્ષ રાખવું

(c) અ અને બ બન્ને (d) તાળું મરવું

(5) માલિકદ્વારા લેવાયેલા નિર્ણયો માં સાથ નહિ આપીને વિરોધ કરવાની પ્રક્રિયા ?

(a) તાળાબંદી (b) અસહકાર

(c) હડતાલ (d) છટણી

(6) માલિકો તેમજ સંચાલન માં સંકળાયેલા લોકોને મજૂરો ઘેરી લે -----

(a) ઘેરાવો (b) લેઓફ (c) અસહકાર (d) હડતાલ

પ્રશ્ન-3 (અ)કારખાનાઅંદર તેમજ બહાર પૂરી પડાતી કલ્યાણકારી યોજના વિષે સમજાવો (14)

અથવા

પ્રશ્ન-3 (અ) મજૂર કાયદા ની જરૂરિયાત વિગતે ચર્ચો (07)

પ્રશ્ન-3 (અ) કામદાર કલ્યાણ નો અર્થ આપી મહત્વ સમજાવો (07)

પ્રશ્ન-3 (બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના એક વાક્યો માં જવાબ આપો (પાંચ માંથી કોઈ પણ ત્રણ) (03)

(1) કામદારો માટેની મરજીયા સુવિધા નું ઉદાહરણ આપો

(a) શૈક્ષણિક (b) મનરંજન(c) સ્વાસ્થ્ય (d) અ અને બ બન્ને

(2) INTUC ની સ્થાપના ક્યારે થઈ ?

(a) 1975 (b) 1947(c) 1950 (d) 1942

(3) 1948 માં ક્યાં શ્રમિક સંગઠન ની સ્થાપના કરવામાં આવેલી ?

(a) HMS (b) AITUC(c) UTUC (d) INTUC

(4) ઔદ્યોગીક ઝઘડા સામે વાટાઘાટો કરવા માટે ક્યાં કાયદા ની જરૂર રહે છે ?

(a) મજૂર કાયદા (b) ફોજદારી કાયદા (c) મહેસુલી કાયદા (d) ઉપરોક્ત એક પણ નહિ

(5) કામદારો માટેની ફરજીયા સુવિધા નું ઉદાહરણ આપો

(a) કેન્ટીન ની સુવિધા (b) ઘોડિયા ઘર (c) સ્વાસ્થ્ય સંવાદ (d) ઉપરોક્ત એક પણ નહિ

પ્રશ્ન-4 (અ)કારખાનાનો કાયદો સમજાવો(14)

અથવા

પ્રશ્ન-4 (અ)કોન્ટ્રાક્ટ લેબર એક્ટ (07)

પ્રશ્ન-4 (અ)કામદાર વળતર ધારો (07)

પ્રશ્ન-4 (બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના એક વાક્યો માં જવાબ આપો (પાંચ માંથી કોઈ પણ ત્રણ) (03)

(1) કઈ ઉમરના બાળકો ને કામે રાખવાની મનાઈ છે?

(a) 12 વર્ષ થી નીચેના (b) 18 વર્ષ થી નીચેના (c) 16 વર્ષ થી નીચેના (d) 14 વર્ષ થી નીચેના

(2) આશ્રય સ્થાનો અંગે કઈ કલમ માં જોગવાઈ કરવામાં આવેલ છે ?

(a) કલમ 47 (b) કલમ 20 (c) કલમ 45 (d) કલમ 44

(3) ક્યાં કાયદા માં સમાધાન બોર્ડ ની જોગવાઈ કરવામાં આવી છે?

(a) ઔદ્યોગીકતકરાર ધારો (b) કારખાના ધારો (c) પ્રોવિડન્ટ ફંડ નો કાયદા (d) વળતર ધારો

(4) વર્ષ 1970 માં કયો લાગુ પાડવામાં આવ્યો ?

(a) મજૂર સંઘ નો કાયદો (b) કોન્ટ્રાક્ટ લેબર એક્ટ (c) ઔદ્યોગીકતકરાર ધારો (d) એક પણ નહિ

(5) કારખાના કાયદો ક્યારે અમલ માં આવ્યો ?

(a) 1948 (b) 1947 (c) 1945 (d) 1942